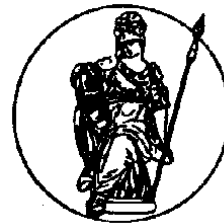

ÉRTESÍTŐ

a Budapesti Városvédő Egyesület lapja

2009. május

XXVII. Évfolyam, 4. szám

Kedves Tagtársaink!

Májusban a várost ünnepeljük: az URBITÁLIS 2009 rendezvényei naponta új programokat kínálnak. Egyesületünk is részt vesz ezeken kiállítással, városi sétákkal, könyvbemutatóval és beszélgetésekkel. Várunk a rendezvényeinken mindenkit, aki szereti Budapestet, szívén viseli a sorsát, jelenét és jövőjét. A napfényes tavaszi időben szembetűnőbbek a város „csúfságai”: a telerajzolt házfalak, a szemetes utcák. Helyi csoportjaink megkezdték az akciókat ez ellen, kérjük kedves tagtársainkat, akik szívesen vennének részt a falfirkák elleni harcban, jelentkezzenek az Egyesület irodájában, hogy minél eredményesebben működhessünk. Május elején nyíló kiállításunk különös öröme fog szolgálni a dunai vízisportok kedvelőinek. Vendégül látunk dunai evezősöket, akik szívesen mesélnek a régi csónakházak életéről. Április végén megalakult III. kerületi csoportunk pedig várja az új jelentkezőket.

Szép májust kívánok minden olvasónknak!

Götz Eszter

*Kérjük, hogy adójuk 1%-nak felajánlásával idén is támogassák majd egyesületünk törekvéseit!
Adószámunk: 19729224-1-41*

Támogatásukat előre is köszönjük!

MEGHÍVÓ

Szeretettel várunk minden érdeklődőt

2009. május 5-én (kedden) 17 órakor

„akár a Duna, akkor nyáron” – Evezős élet Budapesten régen és ma
című kiállításunkra a BVE Podmaniczky-termébe.

(Budapest V. Kossuth Lajos u. 14-16.)

A kiállítás június 5-ig látogatható, H-Cs: 10-16, P: 10-13 óráig.

EPRESKERTI ESTÉK

Június 6. szombat 18 óra: Händel: Dettingeni Te Deum

Előadók: Jekl László, a Budapesti Énekes Iskola és az RBZH Kamarazenekar

Helyszín: a Magyar Képzőművészeti Főiskola, Epreskerti Barokk Kálvária

Megközelíthető az Egyetem Kmetty utca 26. alatti kapujától.

Május 19. (kedden) 17 órakor **Buza Péter: Borozó Budapest** c. kötetének bemutatója.

A szerzővel *Nemes Tamás* beszélget **az Egyesület Podmaniczky-termében**

(Bp. V. Kossuth Lajos u. 14-16.)

A BVE által szervezett további programok az Orbitális Majálison:

A teljes programkínálatot a rendezvény honlapján (<http://www.urbitalis.hu/hu/>) olvashatják.

A pesti Broadway. Városi séta, **2009. május 16.** szombaton délelőtt 10 órakor. Találkozás a Mai Manó Ház előtt (VI. Nagymező u. 20).

Bajza utcai séta, 2009. május 23. szombat délelőtt **10 órakor.** Találkozás a Magyar Sajtó Háza előtt (VI. Andrássy út 100).

Város a természetben – természet a városban. Előadás a Budapesti Városvédő Egyesület székházában (V. Kossuth Lajos u. 14-16.), **2009. május 27.** szerda délután 5 órakor

A csónakháztól a lakóparkig. Séta a Római parton. **2009. május 23.** Találkozás az Északi összekötő vasúti híd budai lábánál, szombat délelőtt 10 órakor

PROGRAMAJÁNLÓ**A FÖLD-ŐR Környezetvédelmi Klub**

a Budapesti Városvédő Egyesület Környezetvédelmi Csoportjának támogatásával működik.

1.) **2009. május 22-én**, pénteken **18.30-tól:** „Energia-megtakarítás és a megújuló energiák használata a gyakorlatban” Vendégünk: *Vándor Éva* környezetvédelmi szakelőadó, a BVE Környezetvédelmi Csoportjának vezetője

2.) **2009. június 12-én**, pénteken **18 órától:** „Aktuális teendők a kiskertben” – Vendégünk: *Pesti László* a FŐKERT munkatársa.

Címünk: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Vécsey lakótelepi Könyvtára, 1204 Budapest, XX. Pacsirta u. 157/B., Tel: 284 – 7447, E-mail cím: fszek2004@fszek.hu

Budafok-Tétényi munkacsoportunk programajánlója:

2009. május 9. - június 14. között rendezik meg a 35. „Budafok-Tétényi Tavasz Művészeti Fesztivál”-t, melynek keretében – a gazdag kulturális programok mellett –, hosszú évek után, idén újra lesz rózsakiállítás! A Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató-Fejlesztő Kht. – idő közben különféle jogcímenek „összement” – 2,5 ha területén (XXII. Park u. 2., bejárat a Nagytétényi útról), mintegy 1300 tő, teljes színpompájában virágzó, illatozó rózsák lesz látható. A kiállítás megnyitója **2009. június 5-én (péntek) 11 órakor** lesz a helyszínen! A részletes program a www.bp22.hu honlapon olvasható! (Ezen a helyen az első facsemete és rózsákertészetet még Klauzál Gábor létesítette Budatétényben; később itt forgatták a „Hat holdas rózsakert” című film szabadtéri jeleneteinek jó részét, valamint a *Tanú* című film „magyar-narancsos” részét is!)

A KVVM Társadalmi Kapcsolatok Osztálya, Zöld-Pont Szolgálat ajánlata**A Pusztaszeri Természetfilm Fesztivál filmjeiből:****Május 6-án (szerdán):**

„Az évszázad bűnözője” (Az Aradi-ügy) profi

Rendezte: *Siklósi Szilveszter – Tóth-Szóllis András* (44')

Szigetközi lovasok profi

Rendezte: *Bartal Tímea* (5')

A Sas-hegy és a város profi

Rendezte: *Gadó György Pál* (11')

Június 3-án (szerdán):

A madáretető vendégei profi

Rendezte: *Nahlik Nárcisz* (60')

A filmekkel kapcsolatban érdeklődni lehet: Urai Róbertnél (KVVM Zöld-Pont Szolgálat, 1011 Bp., Fő u. 44-50.), tel: 457-3440, fax: 457-3354, urai@mail.kvvm.hu Zöld szám: 06-80-40-11-11

A Józsefvárosi Galéria (VIII. ker. József krt. 70.) programajánlója:

Május 6-án (szerdán) 17:00 óra A Kisgrafika Barátok Körének összejövetele *Király Zoltán* költő, műfordító beszél az ex libriseiről és azok alkotóiról

Május 6-án (szerdán) 15:00 óra **Zenés barangolás a világ legszebb tájain sorozat – Az észak német kikötővárosok - a középkori kereskedelmi központok jellegzetes építészeti emlékei** *Vetített képes előadás;* előadó: *Kiss Imre Károly* tanár, idegenvezető

Május 12-én (kedden) 15:00 óra **A magyarországi reneszánsz** – VI. előadás, A Budavári Palota „reneszánsza”, újjászületése a háborús romokból. Vetített képes előadás korhű metszetek, térképek és ma is látható építészeti, képzőművészeti alkotások bemutatásaival. Előadó: *Benyik Béla*, tanár

Május 14-ig látogatható munkanapokon 9-18 óráig A Fővárosi Képzőművészeti Stúdió csoportos képzőművészeti kiállítása „**Külső és belső történések**” címmel.

Május 20-án (szerdán) 15:00 órakor **Galéria koncert - A Józsefvárosi Zeneiskola növendékeinek hangversenye.**

Május 21-én (csütörtök) 17 órakor nyílik Illés Lajos és Pásztor Zoltán emlékére rendezett Illés Emlékkiállítás. A kiállítás megtekinthető június 10-ig munkanapokon 9-18 óráig.

A pesterszébeti Gaál Imre Galéria (XX. kerület, Kossuth Lajos u. 39.) programajánlója (Nyitva: vasárnap és hétfő kivételével 10-18 óráig):

Május 6-án (szerdán) 17 órakor 40. Tavasz Tárlat – Pesterszébeti Művészeti Napok. A rendezvényt Szabados Ákos, Pesterszébet polgármestere; a kiállítást Lazkó Ibolya művészettörténész nyitja meg.

Május 7-én (csütörtök) 18 órakor Olasz Dalest

Május 14-én (csütörtök) 18 órakor Schubertiáda

Május 20-án (szerda) 18 órakor Ária est La Stella Stúdió

Május 21-én (csütörtök) 17 órakor Haydn emlékkoncert

Május 28-án (csütörtök) 18 órakor Pünkösdi koncert

A Szemléletváltás az Életért Egyesület

2009. május 3-án (vasárnap) 14 órakor kertlátogatási programot szervez a **Gellérthegyre.**

Találkozás: a Gellért téren, az ivókútnál. A részvétel díjtalan.

CSOPORTÜLÉSEK–PROGRAMOK

Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!

Fotós csoport: minden hónap **első keddjén 16 órától**

Panteon csoport: minden hónap **második szerdáján 16.30 -tól**

Közlekedési csoport: **minden szerdán 17 órától**

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt **május 20-án (szerdán) 17 órakor** vetített képes előadásunkra, melyet *Ferencz Péter* tart **Villamospálya építés Budapesten** címmel a BVE vetítőtermében.

Templomtörténeti csoport: legközelebbi összejövetelüket **június első felében** tartják az egyesület földszintjén.

- Környezetvédelmi csoport:** következő csoportülésüket **május 12-én** (kedden) **16 órakor** tartják a BVE Nagytárgyalójában. Téma: a máltai játszóterek.
- Városhistoriás csoport:** **május 19-én (kedden) 17 órakor** a **Szabadság tér története** címmel vetített képes előadást tart *Dr. György Lajosné* a BVE székhelyén.
- Harangtörténelmi csoport:** következő előadásukkal kapcsolatban, kérjük figyeljék az egyesület honlapját (www.varosvedo.hu)!
- Csendvédelmi Bizottság:** következő ülésüket **május 20-án** (szerdán) **16 órakor** tartják az egyesület Nagytárgyalójában.
- Szónyi István Képzőművészeti Kör:** minden hétfőn **15 és 18 óra** között tartja foglalkozásait a BVE pincészetében lévő teremben, és szívesen fogadja a festészet és rajz iránt érdeklődőket. Vezető tanár: *Ferenczi Tiborné* festőművész, művészettörténész
- I. kerületi városvédő csoport:** következő csoportmegbeszélésüket **május 20-án** (szerdán) **15 órakor** tartják a **Budavári Önkormányzat Művelődési Házában** (I. ker., Bem rkp. 6.) lesz.
Május 12-én (kedden) **10:30 órakor** „**A budavári középkori zsinagóga feltárása és esetleges hasznosítása**” címmel tart előadást *Budai Aurél* építész-kandidátus a csoport szervezésében a **Budavári Önkormányzat Művelődési Házában** (I. ker., Bem rkp. 6.).
- II. kerületi városvédő csoport:** következő csoportülésük időpontjával kapcsolatban kérjük figyelje egyesületünk honlapját! (www.varosvedo.hu)
- III. kerületi városvédő csoport:** első ülésüket **május 25-én hétfőn 16 órakor** tartják az egyesület Nagytárgyalójában (1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 14-16. galéria)
- Terézvárosi csoport: A pesti Broadway.** Városi séta, **2009. május 16.** szombaton délelőtt 10 órakor. Találkozás a Mai Manó Ház előtt (VI. Nagymező u. 20).
Bajza utcai séta, 2009. május 23. szombat délelőtt **10 órakor.** Találkozás a Magyar Sajtó Háza előtt (VI. Andrassy út 100).
- Erzsébetvárosi Helytörténelmi Klub:** **május 18-án** (hétfőn) **kirándulást teszünk Pomázra.** Megtekintjük a Jeges Ernő munkáival díszített katolikus templomot, a volt Wattay-Teleki kastélyt, a szerb templomot és annak ikonostázát és a Népviselési Gyűjteményt. Vezető: *Dr. Horváth Péterné.*
Találkozás: 10:10 órakor a Batthyány téri HÉV megállóban, a Szentendre felé közlekedő szerelvénynél.
- Józsefvárosi csoport:** **május 27-én** (szerdán) **15 órakor** vetített képes előadás: AZ EMBER TRAGÉDIÁJA, Jankovics Marcell animációs sorozata alapján – VII. epizód: „Egy jöttányit sem!” (bizánci szín).
Előadó: *Martsa Pirooska* animátor.
Helyszín: Józsefvárosi Galéria (VIII. ker. József krt. 70.)
- Kőbányai csoport:** Legközelebbi összejövetelüket **május 21-én** (csütörtökön) **17-19 óra között** tartja a Kőbányai Helytörténelmi Gyűjteményben (X. ker. Budapest, Halom u. 37/b). Minden érdeklődőt szeretettel várnak a **Víz, kutak, szökőkutak** című előadásukra. Ugyanitt a helytörténelmi kiállítás megtekinthető: hétfő, kedd, szerda, péntek 10-14-ig, csütörtök 14-18 óráig.
- XIII. kerületi Városvédő Csoport:** **május 19-én** (kedden) **10 órakor** *Seressné Döller Márta* tart sétával egybekötött előadást „**Bérlakásépítés Angyalföldön a XIX. században – Hétház, Kilenház, Tizenháromház**”. Helyszín: az Angyalföldért Egyesület helyisége (XIII. ker. Váci út 50.)
- Rákospalotai munkacsoport:** következő csoportülésüket **júniusban** tartják majd.
- Pesterzsébeti Városvédő Csoport:** következő összejövetelüket **május 5-én** (kedden) **16 órakor** a Gaál Imre Galériában (XX. ker., Kossuth Lajos u. 39.) tartják. A beszámoló után *Vándor Éva* környezetvédelmi szakelőadó, a BVE környezetvédelmi szakvezetője tart előadást **Pesterzsébet és Soroksár környezetvédelméről.**
- Promontor – Tétény munkacsoport:** **2009. május 18-án** (hétfő) **17 órakor** tartjuk soron következő havi összejövetelünket a Klauzál Gábor Művelődési Házban (XXII. Nagytétényi út 31-33.), melynek keretében **Tétény-Promontor Kulturális Napok története** címmel Garbóci László tart előadást. A rendezvényre minden érdeklődőt szeretettel várunk!
- Soroksári Grassalkovich Kör:** **május 14-én** (csütörtökön) **17 órakor** tartják következő összejövetelüket a Közösségi Házban (Bp. XXIII. kerület, Grassalkovich út 154).

Aranytíz Helytörténeti Klub: Az ARANYTÍZ Helytörténeti Klub elnökére, a 100 évvel ezelőtt született **Dr. Gerő László** (1909. Szombathely – 1995. Budapest) **építészre emlékezünk 2009. május 28-án (csütörtök) 17 órakor az ARANYTÍZ** (Budapest V. ker. Arany János utca 10.) Leonardo termében.

A megemlékezést bevezeti az egykori pályatárs **Dragonits Tamás** Ybl-díjas építész

Rákoshegyi Bartók Zeneház (XVII. kerület, Budapest - Rákoshegy, Hunyadi u. 50.)

Programjaik olvashatók a www.bartokzenehas.hu honlapon!

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

Palotanegyedi rendezvények a Műemléki Világnapon

Április 18-án a VIII. kerületben hagyományteremtő rendezvénysorozatra került sor a Civilek a Palotanegyedért Egyesület és a Budapest Beyond Sightseeing szervezésében. Az Uránia Nemzeti Filmszínház adott otthont a *Mesél a Palotanegyed...* címmel meghirdetett örökségvédelmi pályázat délelőtti eredményhirdetésének, amelyen Bakos Edit igazgató asszony köszöntötte az érdeklődőket. Csodálatos pályamunkák születtek: egyikük „beszélő rádiópalotáinkat” szólaltatta meg, voltak, amelyek az idén műemlékké nyilvánított Gutenberg-otthon, illetve jezsuita rendház és templom történetét dolgozták fel, és érkezett személyes hangvételű háztörténet a Vas és a Horánszky utcából. Született pályamunka Mikszáth Kálmán palotanegyedi országgyűlési tudósítói tevékenységéről, a 168 éve a tudás szolgálatában álló magyar tudományos ismeretterjesztő egyesületekről, a kétszáz éve született leánynevelő és népművelő Karacs Terézről, a Bérkocsis utcai zsinagógáról, az Olasz Intézet melletti Tauffer-villáról és tulajdonosáról, a kutató és orvos Tauffer Vilmosról. A pályázók tanulságos sétára is hívogattak a Gyulai Pál utcában, no meg az egész Palotanegyedben – egy külföldi látogató szemüvegén keresztül!

A Fülöp G. András történész vezette bírálóbizottság – amelynek munkáját szakmai oldalról Bende Csaba, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezető főtanácsosa is segítette – két kategóriában ítélte oda a legjobb pályamunkának járó díjakat:

- Maczák Ibolya *Az asztalok háza* című munkájáért, amely a Lőrinc pap téri Liebner-házat és kalandos életű utolsó tulajdonosát mutatta be,

- illetve Dubniczky Zsolt *A Palotanegyed első főúri palotái* című dolgozatáért, amely a Pollack Mihály téri Festetics- és a Károlyi-palota építéstörténete, valamint a két arisztokrata család története között vont párhuzamot.

A Palotanegyed megóvásra és megőrzésre méltó, ám lassan feledésbe merülő legendáinak nyilvánosság elé tárása azon a túrán valósult meg, amelyen maguk a pályázók voltak a mesélők és mutatták be a pályamunkáik alapjául szolgáló épületeket, helyszíneket.

A Környezetvédelmi Csoport hírei

Május 15. Nemzetközi Éghajlatváltozási Akciónap. Minden egyes alkalommal, amikor lakásunkban fűtünk vagy hűtünk, ebédet főzünk vagy autóba ülünk, olyan döntéseket hozunk, amelyek hatással vannak környezetünkre. Ilyenkor ugyanis fosszilis energiahordozókat (például földgázt, szenet, benzint) égetünk el, amely során üvegházhatású gázokat, elsősorban szén-dioxidot juttatunk a légkörbe. Ezzel pedig mindnyájan hozzájárulunk az éghajlatváltozáshoz. A klímaváltozás legfőbb okozója ugyanis energiatermelésünk- és felhasználásunk jelenlegi módja.

Energiatudatosság három lépésben:

1./ ODAFIGYELÉS: otthonunk energiakiadásai odafigyeléssel: ugyanazt kevesebbé! Épületeink, lakásunk ésszerű üzemeltetése, az energia tudatos és hatékony használata, valamint szokásaink, igényeink felülvizsgálata számos energia-megtakarítási lehetőséget kínál.

2./ FOGYASZTÁS-CSÖKKENTŐ BERUHÁZÁSOK: Energetikai korszerűsítések: a falak, a tető, a lábazatok szigetelése, a fűtési rendszer korszerűsítése, nyílászárók felújítása, cseréje, árnyékolás megoldása.

3./ MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK HASZNÁLATA: A hagyományos energiaforrásokból származó energiafogyasztásunk jó részét kiválthatjuk megújuló energiákkal: a Nap (napkollektor, napelem), a szél energiájával (szélgenerátor), a Föld hőjével (hőszivattyús rendszerek), vagy biomasszával, de akár teljes

mértékben függetleníthetjük magunkat a megszokott energiaellátó rendszerektől, így nem kell aggódnunk: „mikor zárják el a csapot”.

Fontos tényező még a vízfogyasztásunk is. A megfontolt, takarékos vízfogyasztás, és a vízhatékonyság növelése mellett a esővíz visszatartása nagyon fontos lépés. Az esővíz kincs, ne hagyjuk elfolyni. Locsolásra, WC öblítésre, és mosásra körülbelül 65-70 l vizet használunk naponta, amely mennyiség sok esetben begyűjtött és hasznosított esővízzel fedezhető lenne. A háztetőről gyűjtött esővíz higiéniai szempontból nem mindig kifogástalan, ivásra, tisztálkodásra, főzésre és mosogatásra nem javasolt használni. Az azbesztcement tetőről (eternit, pala) gyűjtött esővíz azbesztszálakat tartalmazhat, melyek egészségügyi kockázatot jelentenek, így azbeszt tartalmú tetőről csak kellő óvatossággal gyűjtsük az esővizet!

Összegezve: kiadásainkat, számláinkat csökkentve hozzájárulhatunk környezetünk megóvásához!

Vándor Éva

Föjlajánlás tagtársaink részére

Városvédő egyesületi tagok és intézmények számára ingyenesen átadnánk a felsorolt növények közül nem parkérett egyedeket. Ez azt jelenti, hogy rongálások elkerülésére csak védett, körülkerített területre javasoljuk a kiültetést. Jelenleg a növények nagy része konténerben van, tehát a nyár végén – ősszel is ültethetők: *Páfrányfenyők (Ginkgo biloba), Atlaszcédrusok, Arizoniai ciprus változatok (Cupressus arizonica), Gyászciprusok (Cupressus funebris), Törökmogyorófák – csak tavaszi ültetésüket javasoljuk, mert szabad földben nevelkedtek, Fekete diók, Szárnyas diók, Tiszafák, Görögfenyők (Abies cefalonica), Kaukázusi jegenyefenyők (Abies nordmanniana), Törzsos mahonia (M. beali).* Konkrét elképzelések kialakítására javasoljuk az előzetes megbeszélést, a növénykínálat megtekintését. Jelentkezés: 06 30/454-2665

Pesti László és Herczeg Géza

Budai hírcsokor

A Gyermekvasút hűvösvölgyi vontatási telepén nyílt nap lesz május 2-án. Ez alkalommal minden érdeklődő betekinthez a kisvasút üzemi területére és a ritkábban látott járműveket, többet belülről is, megtekintheti.

Széchenyi-hegyi emléknapi lesz május 23-án, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emlékére, valamint a hegy névadásának 149. évfordulója alkalmából. Honvéd hagyományőrző programokkal, korabeli harcászati fegyvertechnikai bemutatókkal, sőt imitált lövésekkel is megidézük a múltat. Minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők!

Elkészült a Mária Út első szakasza, a Normafa és az Anna kápolna között. A teljes gyalogos zarándokút vonal az ausztriai Máriazelltől Csiksomlyóig 1400 kilométer hosszban vezet majd. Az utat fehér alapon lila m betű, amelynek középső szára keresztet formáz, jelzi. Budapestet Máriaremeténél éri el, majd Hűvösvölgy-Budaszentlőrinc (Ságvári-liget) – Budakeszi – Makkosmária – Szent Anna kápolna – Normafa – Kútvolgyi kápolna – Városmajor – Budai vár – Lánchíd – Szent István Bazilika – Városliget – Zugló – Rákosszentmihály és Árpádföld érintésével vezet tovább Máriabesnyő irányába.

A Gellérthegy nehezen hozzáférhető, sziklás részeit is megtisztítja az Új Akropolisz Egyesület. Legközelebb április 26-án lesz ilyen akciónk, amelyre alpinista és gyalogos önkénteseket is várnak

Kertész István

Új harangtorony Budafok-felsővárosban

Budafok-Tétény XXII. kerületi Építészeti-műszaki Tervtanácsa – mint az ilyen szakmai testületek – elsősorban a városi környezet építészeti alakításával, értékeinek megőrzésével foglalkoznak, és segíteni, kiegészíteni hivatottak a hatóság engedélyezési munkáját. 2008. májusában a Tervtanács tagjai között opponensi minőségben szerepelt e sorok írója – a Budapesti Városvédő Egyesület Promontor-Tétény munkacsoportjának delegált tagja –, amikor a zsűri elé került a Budafok-felsővárosi Plébánia (Pannónia utca 48.) új harangláb építésének terve. Az előző, ideiglenes harangláb esztétikai színvonalával jogosan volt elégedetlen a

gyülekezet, az elhelyezése sem volt kifogástalan, ezért adott megbízást az egyházközösség új harangláb építésére. A zsűri két ülésén foglalkozott a tervvel. Az első alkalommal építő kritikával illette azt, és áttervezésre javasolta.

A Budafok-Felsővárosi Plébánia elhatározásából készült harangláb terve műszaki és funkcionális szempontból elfogadható volt, de az esztétikai és a környezet támasztotta igényeket nem elégítette ki. A templom nem „magas”, a hosszúság-szélesség arányával, alacsony hajlásszögű tetejével építési koránál jóval régebbi, szinte „ókeresztényes” hangulatot áraszt, amit hangsúlyoz a határozott hármas osztású főhomlokzata is. Torony nélküli mivolta is archaizáló hatást kelt. A harangszó a kisvárosias környezet akusztikus meghatározója, a napszakok történelmi jelzője, felhívás a közösség összejövetelére. Elvárható, hogy a környezetbe illeszkedő templom épületét és a kertet megjelenésében is kiegészítő attraktív harangláb épüljön. A harangláb első terve azonban sajnos építészeti invenció nélküli, jellegtelen, arányaival, tömegével inkább egy kisebb emlékoszlop hatását keltette.

A harangláb építésének célja a harangok megszólaltatásán túl az is, hogy valóban Budafok-felsővárosi legyen, mással össze nem téveszthetően, környezetéhez, funkciójához méltó, a lakosok tetszésétől és szeretetétől övezett, építészeti megformált objektum. Az opponenciát, illetve a zsűri véleményét mind a megbízó, mind a tervező elfogadta, új terv készült Ybl-díjas tervező bevonásával. Így született meg a második terv, amelyet a zsűri egyhangúlag engedélyezésre javasolt, és amelynek alapján méltó megjelenésében hordozza azokat a harangokat, amelyeknek szava istentiszteletre szólítja a híveket. A harangláb tiszta vasbeton szerkezete, megváltozott megjelenése, építészeti arányai egy, a környezetéhez jól illeszkedő harangtoronnyá avatta. A megbízó, a gyülekezet, a templomot igazgató plébános, a tervezők, a kivitelezők és az építészeti zsűri, valamint a támogató önkormányzat együttműködése jó példa a közakaratra, az épített környezet alakításának igényes kifejezésére. Szeretettel várunk minden érdeklődőt, tekintse meg az új Budafok-felsővárosi harangtoronyt. Az átadási ünnepségről a www.bp22.hu portálon olvashatnak.

Egervári Márta, építész

Zajlik az élet Pesterzsébeten

Bizonyosan sokan emlékeznek a tavaly szeptemberi **„Pesterzsébet... amit az utódainknak átadunk”** című fotókiállítás nagy sikerére, melyet a Podmaniczky teremben tartottunk. Örömhír számunkra, hogy az időszakos tárlat fotói végleges helyet kaptak. Pesterzsébet vezetése úgy határozott, hogy a legméltóbb hely a Városháza épületében – külön erre a célra kialakított hely – lesz, ahol a teljes képanyagot állandó kiállítás keretén belül mutatják be.

Városvédő csoportunk már tavaly ősszel felhívta a figyelmet, hogy Pesterzsébeten egyre több író, költő, zeneművész, kortárs képző- és iparművész él és alkot. Ennek köszönhetően a jövőben minden bizonnyal mint Budapest **„művészközpontja”** fog majd ismertté válni.

A Polgármesteri Hivatalnak köszönhetően sikeres ünnepséget tartottunk 2009. április 16-án az állandó kiállítás megnyitóján. Külön ki kell emelnünk a kultúráért felelős alpolgármester, Komoróczy László városvédő tagtársunk fáradhatatlan munkáját, mellyel lehetővé tette, hogy a jövő nemzedék városvédői betekintést nyerjenek: milyen volt városunk az ezredforduló táján.

Természetesen az ünnepségen a városvédők a kiállítás anyagát örömmel adták át Pesterzsébet polgármesterének: 18 tablón 139 fotót, amely 22 alkotó munkája. A képek a legjobb helyre, a Városházának épületébe kerültek. A fotókon láthatók Pesterzsébet természeti és épített örökségei: templomok, fontos épületek, galériák, a múzeum, szobrok, domborművek, a sétálóutca és környéke szökőkúttal, festmények, festőkről arcképek, közlekedés, ipar és légifelvelelek.

A pezsgő sporteletről a 100 éves ESMTK szakosztályainak működése, valamint a csodálatos Duna-part csónakházaival kerültek a fotókra. A kulturális életről zenekarok, kórusok, táncosok, valamint a Csili és a benne zajló élet látható.

A fotók összeállításánál nem titkolt célunk volt a jövő nemzedékeinek egyfajta dokumentációs alapot biztosítani, a 100 évvel ezelőtti és a mai állapot bemutatásával. A XXI. században Pesterzsébet helytörténetének egyik pótolhatatlan anyaga maradt fenn utódaink számára. Úgy gondoltuk, hogy 50-100 év múlva könnyebb dolguk legyen a múltat bemutatni kívánóknak, mint most ez nekünk volt.

Kedves Olvasó! Amennyiben felkeltettük az Ön érdeklődését Pesterzsébet és a szép Duna-part vagy természeti és épített öröksége megtekintésére, látogasson el a pesterzsébeti Városháza épületébe, amely épület városvédő szempontból is megér egy kirándulást. Szeretettel vár minden érdeklődőt a

Polgármesteri Hivatal (Budapest, XX. kerület, Kossuth Lajos tér 1.) félfogadási idejében. Ha ellátogat hozzánk, üdvözljük Pesterzsébeten a székelykapu feliratával: „**Köszönet a békésnek – áldás a kimenőnek!**”!

Árki Sándorné Kápolnási Magdolna

Jeles évfordulók

100 éve halt meg Donáth Gyula (1850. március 13. Pest; 1909. szeptember 27. Budapest) **szobrász.**

Tanulmányait 17 évesen Münchenben kezdte J. Knabl tanárnál, később Drezdában R. Härtelnél és Bécsben H. Sempernél folytatta, végül. M. Wagnernél fejezte be ismét Münchenben. Ezután Európában tett tanulmányutazást. 1873-ban már Bécsben díszítőszobrászként működött. Itt a Hofmuseumnak 1874-ben készített szobrairól (Dioskorides és Athenodoros) Semper is elismeréssel nyilatkozott, ami Donáth legnagyobb büszkesége volt. 1880-ban hazatért és a fővárosban telepedett le. Az Operaház tetőteraszán állt zeneszerzők közül Pergolesi, Lasso, Arezzo szobrait készítette el. (Azóta újabbakra cserélték a meghibásodott, és ma kevésbé játszott szerzők szobrait.) Az udvari páholy oszlopán a négy hangnemet ábrázoló Quartett is az ő műve. Dolgozott a Vigadó szobrászati díszítésében is (Népdal szobra a kisteremben). Az 1890-es évektől egyre több sírkőszobrászati munkát vállalt. Ebben ő volt a legismertebb. Ahogy Gerő Ödön írja róla: „megrögzött szimbolizmus csábította ki a temetőbe, a síremlékek szobrászatába.... A síremléket a kegyelet rendeli meg. A megrendelő azt akarja, hogy az emlék pompás és egyszerű legyen. Ne legyen bőbeszédű, és mondjon el mégis mindent, mert hiszen a szeretetnek a tolmácsa.” 1890-től emlékműszobrokat is készített. Feszty Árpád festőművész kezdeményezésére megalakult Millenniumi Emlékmű Bizottság bízta meg 1896-ra a Turul elkészítésével, a bánhidai csata emlékére. Kiterjesztett szárnyainak szélessége 14 m, karmaiban a kard hossza 12,5 m. Ez Európa legnagyobb bronz madárszobra. Anyagi okokból csak 1907-ben avatták fel. Az M 1-es út mentén, a tatabányai Kő-hegyre ma is odavonzza tekintetünket. A budai Várban álló turul 1903-ban készült. Werbőczy István jogtudós (a Tripartitum szerzője) szobra (1908) a Kígyó tér (ma Ferenciek tere) déli részén állt. 1945. május 6-án eltávolították. Egyik legsikeresebb monumentális műve volt.

Ismertebb alkotásai még Bártfafürdőn a parkban Erzsébet királyné ülőszobra (1903-ra készült el), a régi Curia északi sarokrízalitján álló Védő és Közvádoló alakja (ma Néprajzi Múzeum, tervezte Hauszmann Alajos 1896). Az Andrássy út 12. alatti Megyeri-Krausz palota udvarán a díszkút és a 21. alatti Stein-palota szobrászati díszei is az ő művei.

Jó kedélyéről, humoráról is híres volt. Az 1890-es években a Savoy Kávéház volt a törzshelye, ahol Zala György, Bezerédi Gyula szobrásztársak és a Benczúr-tanítványok ültek művészasztaluknál. Klasszicista és akadémikus stílus jegyeket ismerhetünk fel munkáiban. A Fiumei úti temetőben állnak Huszár Adolf szobrász, Kammermayer Károly polgármester, Ligeti Antal festő, Pulszky Ágost jogfilozófus, szociológus, Vajda János költő, Liphay Béla báró (a FKT-tagja), Csemegi Károly és Teleszky István jogtudósok és más hírességeknek állított szimbolikus síremlékei (főleg nőalakokkal). Donáth Gyula sírját a Rákoskeresztúri temetőben találjuk.

Összeállította: dr. Horváth Péterné

UTAZÁSI AJÁNLATOK

Neoline Utazási Iroda „Kalandozás” 1088 Budapest, Szentkirályi u. 5.	Eng.sz.: U-714/2006.
Tel.: 318-8064, fax: 317-1056,	e-mail: kalandozas@t-online.hu www.kalandozastravel.hu

Május

1-3.	Göcsej szépségei	29500,- Ft
3.	Melk-Wachau	7290,- Ft
14-23.	Firenze-Róma-Ravenna – Wagner Társaság	129000,- Ft
30.	Romantikus osztrák várak – Fraknó vára és Léka vára	5690,- Ft

A BVE havonta megjelenő bulletinje **Az Értesítő kiadását a Fővárosi Önkormányzat támogatja.**

Telefon, fax: 321-1696 OTP 11705008-20092737-00000000 Adószám: 19729224-1-41
e-mail: budapesti@varosvedo.hu honlap: www.varosvedo.hu 1053 Budapest, Kossuth L. u. 14-16.

Szerkesztői munka: Hegedűs Attila András

A kiadásért felelős: Götz Eszter